

Pirjo Lahdenranta

Työväen muistitietotoimikunta (TMT) on tallentanut muistitietoa vuodesta 1960 lähtien. Järjestettyjen 54:n eri aiheisten muistitietokeruiden kautta kokoelmiin on kertynyt noin 8 000 kirjoitettua muistelmaa ja haastattelua.

Aktiivinen kirjoittaja Pirjo Lahdenranta on osallistunut kolmeen eri TMT:n järjestämään keruuseen. *Ympäristön kasvot* -keruun vastauksissa Lahdenranta muistelee lapsuuttaan Helsingin Toukolassa 1950-luvulla. Kesät kuluivat usein maaseudulla, ja kesällä 1960 Lahdenranta pestautui piiksi Luopioisiin. *Unohtumaton loma* -keruun kirjoituksessa

Lahdenranta muistelee saapumistaan Luopioisiin:

Heti havaitsin helpotuksekseni, ettei eksymisvaaraa ollut, koska kaikki maitolaiturit olivat miehitettyjä. Parin viikon kuluttua minulle vasta selvisi, että miksi näin oli ollut. He olivat kaikki tulleet katsomaan, että minkä näköinen oli se HULLU, joka tulee vapaaehtoisesti Helsingistä kesäksi maalle töihin –

TMT : 390 : 11829 : Työväen Arkisto

Työuraansa hovimestarina E-liikkeen ravintoloissa Lahdenranta on muistellut *Osuusliikkeen matkassa* -keruun kirjoituksissa. Lahdenrannan persoonallinen kirjoitustyyli keskittyy usein tuokiokuvauksiin – keskipisteessä ovat henkilöt ja erilaiset kohtaamiset. Ominaista hänelle on huumori, jonka avulla hän käsittelee vaikeita aiheita.

TMT:n muistelmamateriaali tarjoaa mahdollisuuden tutustua naisten omakohtaisiin kokemuksiin ja arkeen. Tunnetko sinä henkilön, jonka tarina tulisi tallentaa? Työväen muistitietotoimikunta ottaa jatkuvasti vastaan muistelmia ja haastatteluita. Ohjeet löytyvät TMT:n [verkkosivuilta](#).

Kuvassa juhlietaan Pirjo Lahdenrannan (takarivissä ensimmäinen oikealla) läksiäisiä E-liikkeen ravintola Hopealyhydyssä vuonna 1969 Hyvinkäällä. Etualalla istuu keittäjä Rönnskä, jonka rehevästä huumorista Lahdenranta kertoo *Osuusliikkeen matkassa* -antologiassa (toim. Pete Pesonen & Anna Piispanen) julkaistussa muistelmassaan.

Työläisnaisten kesäkotitoiminta

*Aikuisia ja lapsia Helsingin Sosialidemokraattisen Naisyhdistyksen Kallioniemen kesäkodin pihalla Sipoossa 1950-luvulla.
Kuvaaja: Ensio Liesimaa*

Viime vuosisadan alussa monet sosiaalidemokraattisten naisten yhdistykset perustivat kesäsiirtoloita, joissa työläisnaiset ja lapset pääsivät lomanviettoon pois arkisista ympyröistä. Kesäsiirtoloissa tai kesäkodeissa vierailijat saivat ruuan ja majapaikan sekä mahdollisuuden lepoon ja virkistäytymiseen.

Kesäkotien perustaminen vaati yhdistyksiltä suuria voimainponnistuksia, jotta varat tontteihin ja rakennuksiin saatiin kerättyä. Helsingin

Sosialidemokraattinen Naisyhdistys perusti vuonna 1920 ompeluseuran varoja keräämään. Vuonna 1923 yhdistys sai arpajaisluvan, ja menestyksellisten arpajaisten ansiosta seura pystyi ostamaan Sipoon Kallioniemestä kaksi tonttia ja rakennuksen kesäkotia varten. Vuodesta 1935 lähtien toiminnasta on huolehtinut kannatusyhdistys.

Eri puolilla Suomea syntyi 1950-luvun alkuun tultaessa samanlaisia kesäkotien kannatusyhdistyksiä, jotka sitten perustivat Äitien Lomahuollon (myöh. Lomakotien Liitto), jonka kautta lomalle pääsyä anottiin.

Aluksi lomatoiminta oli suunnattu vähävaraisille äideille ja lapsille, myöhemmin lomille pääsivät perheet, eläkeläiset, vanhukset, mielenterveys- ja päihdekuntoutajat sekä maahanmuuttajat.

Työväen Arkistosta löydät Helsingin Sosialidemokraattisen Naisyhdistyksen, Kesäkotien Kallioniemen ja Lomakotien Liiton arkistot.

Helsingin Sosialidemokraattisen Naisyhdistyksen kesäkotien Kallioniemen asukas ongella.